

Kielce, dnia 01-02-2016

Znak: SO.I.431.1.2016

Prezydent Miasta Starachowice
Pan Marek Materek
ul. Radomska 45
27-200 Starachowice

Kontrolą (w trybie uproszczonym) objęto obszar rejestracji stanu cywilnego. Przedmiotowa kontrola miała na celu sprawdzenie jak w praktyce wygląda migracja aktów stanu cywilnego z wykorzystaniem aplikacji Źródło, gdyż w ostatnim czasie do organu nadzoru napływały sygnały, iż proces migracji aktów dokonywany przez Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Starachowicach Panią Zofię Hallmann i Zastępcę Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Starachowicach Panią Agatę Ladycę nie przebiega w sposób prawidłowy. W trakcie weryfikowania przez pracownika WSOiC ŚUW dokumentów tj. aktów stanu cywilnego osób ubiegających się o nadanie obywatelstwa polskiego, które zostały zmigrowane w USC w Starachowicach, zostały ujawnione nieprawidłowości powstałe podczas ich migracji do elektronicznego systemu.

Zgodnie z § 33 Zarządzenia Nr 10/2015 Wojewody Świętokrzyskiego w sprawie szczegółowych warunków i trybu przeprowadzania kontroli zewnętrznej przez pracowników Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, w przypadkach uzasadnionych charakterem sprawy lub pilnością przeprowadzenia czynności kontrolnych można zarządzić przeprowadzenie kontroli w trybie uproszczonym, w szczególności w razie potrzeby:

- 1) sporządzenia informacji dla kierownika jednostki kontrolującej;
- 2) sprawdzenia informacji zawartych w skargach i wnioskach;
- 3) dokonania analizy dokumentów otrzymanych z jednostek kontrolowanych.

1 marca 2015 r. został wprowadzony System Rejestrów Państwowych, który połączył w jeden system najważniejsze polskie rejestry. Tego samego dnia weszła w życie nowa

ustawa z dnia z dnia 28 listopada 2014 r. - *Prawo o aktach stanu cywilnego* wprowadzająca elektroniczny sposób prowadzenia rejestracji stanu cywilnego. Co w praktyce oznacza, że wszystkie akty stanu cywilnego sporządzone od tej daty (tj. 1 marca 2015 r.) są rejestrowane w formie elektronicznej w systemie teleinformatycznym (BUSC), a nie jak dotychczas w papierowych księgach. Akty stanu cywilnego sporządzone dotychczas (tj. do dnia 28 lutego 2015 r.) w postaci papierowej są przenoszone do elektronicznej Bazy Usług Stanu Cywilnego (BUSC) stopniowo, np. w wyniku dokonania zmian w akcie stanu cywilnego, zgłoszenia się osób uprawnionych do otrzymania odpisów.

Ujawnione nieprawidłowości powstałe przy migracji aktów polegały na tym, że w przypadku, gdy papierowy akt stanu cywilnego, oprócz treści zasadniczej ukształtowanej w chwili jego sporządzenia, zawierał również wzmianki dodatkowe, to w miejscu na datę naniesienia wzmianki dodatkowej widniały daty bieżące (tj. daty w których następowała migracja aktu) zamiast dat historycznych tj. dat z chwili naniesienia wzmianek dodatkowych w papierowych księgach.

Taki sposób procedowania jest niezgodny z istotą migracji, która w świetle art. 124 ust. 2 i 3 ustawy *Prawo o aktach stanu cywilnego* polega na zamieszczeniu w rejestrze stanu cywilnego w formie czynności materialno – technicznej, treści aktu stanu cywilnego z chwili sporządzenia w zakresie wymaganym w ustawie, wzmianek dodatkowych, przypisków oraz informacji zawartych w rubryce „uwagi”, a zatem jednorazowo pełnej treści aktu. Uwzględniając powyższe, przewidziana w rejestrze funkcjonalność migracji aktu została skonstruowana w taki sposób, aby w ramach jednego i tego samego procesu przenieść do rejestru wszystkie wskazane ustawowo elementy, tj.: dane dotyczące zdarzenia powodującego sporządzenie aktu, wzmianki oraz przypiski, wraz z uzupełnieniem danych migrowania, które powinny objąć informacje o dacie sporządzenia aktu, czy dacie sporządzenia danej wzmianki, jak też o osobie, która sporządziła przenoszony akt lub naniosła w akcie zmiany.

Kierownik USC w Starachowicach Pani Zofia Hallmann podczas czynności kontrolnych wyjaśniała, iż opisany wyżej błędny sposób migracji dotyczył wyłącznie migracji aktów małżeństw dokonanych po 1 listopada 2015 r. i miał związek ze zmianami technicznymi realizowanymi przez producenta aplikacji Źródło. Wobec tych zmian – zdaniem kontrolowanej – daty bieżące (zamiast historycznych) naniesienia wzmianek dodatkowych w aktach małżeństw nanosiły się niejako „automatycznie”, czego Kierownik USC oraz Zastępca Kierownika USC w Starachowicach nie zauważyły przed podpisaniem aktu.

W trakcie czynności kontrolnych potwierdziły się wyjaśnienia kontrolowanych, iż opisany sposób postępowania dotyczył aktów zmigrowanych po 1 listopada 2015 r., nie potwierdziły się jednak zapewnienia Kierownika USC, iż przyjęty sposób postępowania dotyczył wyłącznie aktów małżeństw, gdyż w trakcie kontroli sprawdzono losowo akty urodzeń, które zostały zmigrowane po 1 listopada 2015 r. do systemu, a w których były już naniesione wzmianki dodatkowe i w procesie migracji tych aktów odnotowano analogiczne jak przy aktach małżeństw nieprawidłowości, a także inne nieprawidłowości (o czym w dalszej części sprawozdania).

Ponadto dokonano sprawdzenia aktów małżeństw sporządzonych przed 1 listopada 2015 r., które co prawda nie zawierały błędów w datach naniesienia wzmianek dodatkowych, ale były obciążone innymi uchybieniami powstałymi w procesie migracji lub po migracji.

Kontroli poddano następujące akty małżeństw (akty zmigrowane po 1 listopada 2015):

1. 2611011/00/AM/2012/049202 (historyczny nr aktu 27/2012) – akt zmigrowany celem odnotowania wyroku rozwodowego w formie wzmianki dodatkowej. Została odnotowana bieżąca data naniesienia wzmianki, gdyż wyrok rozwodowy wpłynął w listopadzie 2015 roku, co należy uznać za działanie prawidłowe. Jednakże w papierowej księdze figurowała wzmianka o przeniesieniu aktu oraz druga wzmianka dodatkowa o rozwodzie, tymczasem powinna zostać w papierowym akcie małżeństwa naniesiona wyłącznie jedna wzmianka o przeniesieniu do rejestru stanu cywilnego aktu małżeństwa. Zgodnie z art. 124 ust. 3 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. - Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz.U. z 2014 r. poz. 1741, z późn. zm.), zwanej dalej *Pasc*, *przeniesienie aktu stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego jest czynnością materialno-techniczną, w wyniku której w akcie stanu cywilnego sporządzonym w księdze stanu cywilnego prowadzonej na podstawie przepisów dotychczasowych wpisuje się wzmiankę dodatkową o przeniesieniu tego aktu do rejestru stanu cywilnego, wraz z oznaczeniem aktu i datą przeniesienia, która nie podlega przeniesieniu do rejestru stanu cywilnego. Wzmiankę dodatkową w księdze stanu cywilnego prowadzonej na podstawie przepisów dotychczasowych może zamieścić upoważniony przez kierownika urzędu stanu cywilnego lub wójta (burmistrza, prezydenta miasta) pracownik.*

Za nieprawidłowe należy uznać wpisywanie w papierowej księdze wzmianek dodatkowych, które po przeniesieniu do rejestru powinny być odnotowywane w

elektronicznym akcie, gdyż tylko taki akt po przeniesieniu ma moc prawną. Kierownik USC w Starachowicach oświadczyła, iż ujawniony przypadek nie miał incydentalnego charakteru, gdyż taki sposób postępowania został przyjęty w stosunku do pozostałych tego typu przypadków.

2. 2611011/00/AM/2010/381286 (historyczny nr aktu 176/2010) – akt z 2010 roku, rozwód i oświadczenie o powrocie do nazwiska noszonego przed zawarciem związku małżeńskiego – 2013 rok, w akcie przeniesionym do rejestru data naniesienia wzmianek 2015 rok (prawidłowo powinno być: 2013 r.).

3. 2611011/00/AM/2010/018233 (historyczny nr aktu 202/2010) – akt z 2010 roku, rozwód - 2014 rok, w akcie przeniesionym do rejestru data naniesienia wzmianki bieżąca tj. 2015 rok (prawidłowo powinno być: 2014 r.).

4. 2611011/00/AM/2008/629641 (historyczny nr aktu 155/2008) – akt z 2008 roku, rozwód - 2013 rok, w akcie przeniesionym do rejestru data naniesienia wzmianki bieżąca tj. 2015 rok (prawidłowo powinno być: 2013, chyba że wyrok rozwodowy wpłynął w 2014 roku do usc r.).

5. 2611011/00/AM/2005/017103 (historyczny nr aktu 166/2005) – nie stwierdzono uchybień (w papierowym akcie nie odnotowano żadnych wzmianek, które powinny zostać przeniesione do rejestru).

6. 2611011/00/AM/2003/355881 (historyczny nr aktu 206/2003) - akt z 2003 roku, rozwód - 2007 rok, w akcie przeniesionym do rejestru data naniesienia wzmianki bieżąca tj. 2015 rok (prawidłowo powinno być: 2007 r.). Co więcej akt nr 206/2003 został już w dniu 27.05.2015 r. zmigrowany do BUSC, również w ten sam, nieprawidłowy, sposób.

7. 2611011/00/AM/2003/275952 (historyczny nr aktu 250/2003) - akt z 2003 roku, rozwód - 24.07.2015 r., (wyrok prawomocny: 13.10.2015 r.), w akcie przeniesionym do rejestru data naniesienia wzmianki 01.12.2015 r.

8. 2611011/00/AM/2002/992520 (historyczny nr aktu 279/2002) – nie stwierdzono uchybień

9. 2611011/00/AM/1999/908959 (historyczny nr aktu 188/99) - akt z 1999 roku, rozwód - 2014 rok (prawomocny 03.04.2015 r.) w akcie przeniesionym do rejestru data naniesienia wzmianki z chwili migracji tj. 06.11.2015 r.
10. 2611011/00/AM/1998/583072 (historyczny nr aktu 151/1998) - akt z 1998 roku, rozwód - 2001 rok (brak prawomocności) w akcie przeniesionym do rejestru data naniesienia wzmianki bieżąca tj. 2015 rok (prawidłowo powinno być: 2001 r.).
11. 2611011/00/AM/1995/733186 (historyczny nr aktu 148/1995) - akt z 1995 roku, rozwód - 2002 rok, w akcie przeniesionym do rejestru data naniesienia wzmianki bieżąca tj. 2015 rok (prawidłowo powinno być: 2002 r.).
12. 2611011/00/AM/1990/496384 (historyczny nr aktu 289/1990) – nie stwierdzono uchybień.
13. 2611011/00/AM/1984/732076 (historyczny nr aktu 63/1984) - akt z 1984 roku, rozwód - 2006 rok, w akcie przeniesionym do rejestru data naniesienia wzmianki bieżąca tj. 2015 rok (prawidłowo powinno być: 2006 r.).
14. 2611011/00/AM/1983/875462 (historyczny nr aktu 313/1983) – nie stwierdzono uchybień.
15. 2611011/00/AM/1983/040216 (historyczny nr aktu 389/1983) – nie stwierdzono uchybień.
16. 2611011/00/AM/1979/572775 (historyczny nr aktu 99/1979) - akt z 1979 roku, rozwód - 1998 rok, w akcie przeniesionym do rejestru data naniesienia wzmianki bieżąca tj. 2015 rok (prawidłowo powinno być: 1998 r.).
17. 2611011/00/AM/1977/677050 (historyczny nr aktu 447/1977) - w zmigrowanymn akcie wzmianka o niezrozumiałej treści: „w miejsce dotychczasowych danych zamieszcza się: zmieniona wartość: kobieta - miejsce urodzenia Adamów”, podczas gdy w papierowym akcie odnotowana została wzmianka dodatkowa o ustaleniu poprawnej nazwy miejscowości występującej w akcie (wzmianka ta nie budziła wątpliwości co do treści).

18. 2611011/00/AM/1977/667374 (historyczny nr aktu 372/1977) - akt z 1977 roku, rozwód - 1984 rok, w akcie przeniesionym do rejestru data naniesienia wzmianki bieżąca tj. 2015 rok (prawidłowo powinno być: 1984 r.).

19. 2611011/00/AM/1974/980611 (historyczny nr aktu 375/74) – akt został zmigrowany 23.11.2015 r. i w akcie tym zostały w tym samym dniu naniesione 2 wzmianki dodatkowe o uzupełnieniu w drodze czynności materialno-technicznej aktu na podstawie akt zbiorowych. Przyjęty sposób postępowania jest niezgodny z przepisami prawa, gdyż przepisy art. 124 ust. 4 Pasc przewidują możliwość „uproszczonego” uzupełniania przenoszonych papierowych aktów, sporządzonych w księgach stanu cywilnego, do rejestru stanu cywilnego prowadzonego w systemie teleinformatycznym. Stosownie do tego przepisu kierownik urzędu stanu cywilnego, dokonując przeniesienia aktu stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego może, z urzędu uzupełnić jego treść w drodze czynności materialno-technicznej, na podstawie dotychczasowych akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego, jeżeli informacje zawarte w tych aktach zbiorowych rejestracji stanu cywilnego nie budzą wątpliwości, a uzupełnienie treści aktu stanu cywilnego następuje w zakresie informacji niewymagalnych w przepisach dotychczasowych, a wymaganych niniejszą ustawą.

W opisywanym przypadku kierownik USC w Starachowicach uzupełnił akt w trybie art. 37 Pasc, podczas gdy powinien to zrobić „od razu” czyli nanieść w procesie migracji brakujące dane do aktu (bez nanoszenia późniejszych wzmianek dodatkowych), gdyż - jak wynika z treści wzmianek - uzupełnienia dokonał w oparciu o dokumenty znajdujące się w aktach zbiorowych.

Kontroli poddano następujące akty małżeństw (akty zmigrowane przed 1 listopada 2015):

20. 2611011/00/AM/2000/287528 (historyczny nr aktu 314/2000) - nie stwierdzono uchybień w procesie migracji.

21. 2611011/00/AM/1998/082813 (historyczny nr aktu 44/1998) - stwierdzono niespójne zapisy w części wzmianki dodatkowej przeznaczonej na dane dotyczące imienia, nazwiska kierownika/zastępcy kierownika usc, gdyż w danych: kierownik usc imię: widniał zapis *dane nieustalone*, natomiast w rubryce nazwisko widniał zapis: *Kierownik Hallmann Zofia*.
22. 2611011/00/AM/1997/980082 (historyczny nr aktu 223/1997) - zastrzeżenia w zakresie „danych nieustalonych” jak przy akcie nr 2611011/00/AM/1998/082813.
23. 2611011/00/AM/1996/845771 (historyczny nr aktu 162/1996) - zastrzeżenia w zakresie „danych nieustalonych” jak przy akcie nr 2611011/00/AM/1998/082813, 2611011/00/AM/1997/980082.
24. 2611011/00/AM/1987/484636 (historyczny nr aktu 103/1987) - prawidłowo naniesiona data wzmianki dodatkowej, dane kierownika usc wpisującego wzmiankę również. Zatem tym bardziej niezrozumiałe są zapisy w 3 ww. aktach w części dotyczącej „danych nieustalonych”.
25. 2611011/00/AM/1996/306199 (historyczny nr aktu 270/1996) - prawidłowo naniesiona data wzmianki dodatkowej, dane kierownika usc wpisującego wzmiankę również.
26. 2611011/00/AM/1992/256201 (historyczny nr aktu 242/1992) - zastrzeżenia w zakresie „danych nieustalonych” jak przy akcie nr 2611011/00/AM/1998/082813, 2611011/00/AM/1997/980082 oraz 2611011/00/AM/1996/845771.
27. 2611011/00/AM/1993/358062 (historyczny nr aktu 250/1993) - pierwsza wzmianka dodatkowa prawidłowo naniesiona, jednakże w dniu 08.09.2015 zostały naniesione 2 wzmianki dodatkowe, z czego pierwsza dotyczyła śmierci mężczyzny zawierającego związek małżeński, natomiast trzecia wskazywała na śmierć kobiety (07.09.2015 r.). Należy wskazać, że małżeństwo ustało na skutek śmierci pierwszego współmałżonka zatem nie było potrzeby nanoszenia wzmianki dodatkowej o śmierci kobiety.
28. 2611011/00/AM/1979/929124 (historyczny nr aktu 24/1979) - nie stwierdzono uchybień.

29. 2611011/00/AM/1972/664178 (historyczny nr aktu 157/1972) - nie stwierdzono uchybień.

30. 2611011/00/AM/1971/567148 (historyczny nr aktu 186/1971) - nie stwierdzono uchybień.

Kontroli poddano następujące akty urodzeń (akty zmigrowane po 1 listopada 2015):

1. 2611011/00/AU/2009/319892 (historyczny nr aktu 619/2009) - nie stwierdzono uchybień.

2. 2611011/00/AU/2011/966481 (historyczny nr aktu 43/2011) - zastrzeżenia w zakresie „danych nieustalonych” jak przy aktach małżeństw.

3. 2611011/00/AU/2012/205569 (historyczny nr aktu 47/2012) – wzmianka w rejestrze w akcie urodzenia nie została wiernie odzwierciedlona, gdyż została przeniesiona w dniu 13.11.2015 r. podczas gdy w papierowym akcie figurowała wzmianka o zaprzeczeniu ojcostwa naniesiona w dniu 22.10.2014 r. Ponadto w dniu 13.11.2015 r. została naniesiona w papierowym akcie wzmianka o tzw. „danych kryjących” co należy uznać za działanie nieprawidłowe, gdyż w dniu 13.11.2015 r. akt został przeniesiony do rejestru o czym świadczy wzmianka w papierowym akcie o zmigrowaniu aktu.

4. 2611011/00/AU/2013/460897 (historyczny nr aktu 225/2013) - nie stwierdzono uchybień.

5. 2611011/00/AU/2013/274882 (historyczny nr aktu 567/2013) - nie stwierdzono uchybień.

6. 2611011/00/AU/2013/608611 (historyczny nr aktu 566/2013) - nie stwierdzono uchybień.

7. 2611011/00/AU/2014/426290 (historyczny nr aktu 65/2014) - zastrzeżenia w zakresie „danych nieustalonych” jak przy aktach małżeństw.

8. 2611011/00/AU/2014/480862 (historyczny nr aktu 368/2014) – w akcie papierowym wzmianka dodatkowa o uzupełnieniu aktu wpisana 20.06.2014 r. ; w BUSC – 4.11.2015 r., co jest niezgodne z istotą migracji.

9. 2611011/00/AU/1991/861483 (historyczny nr aktu 836/1991) - nie stwierdzono uchybień.

10. 2611011/00/AU/1995/606573 (historyczny nr aktu 17/1995) – oprócz „danych nieustalonych” w 2 dwóch pierwszych wzmiankach w zmigrowanym akcie stwierdzono, iż 3 wzmianka zawierała niezrozumiałą dla kontrolujących treść: „Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Starachowicach na podstawie dokument z akt zbiorowych sprostował w dniu 23 listopada 2015 niniejszy akt. W miejsce dotychczasowych danych zamieszcza się: zmieniona wartość:..... ”

11. 2611011/00/AU/1986/334098 (historyczny nr aktu 1111/1986) – zastrzeżenia w zakresie „danych nieustalonych” jak przy aktach małżeństw.

12. 2611011/00/AU/1957/045026 (historyczny nr aktu 1274/1957) – akt nieprawidłowo zmigrowany – zamiast daty historycznej naniesienia wzmianki dodatkowej został wpisana data bieżąca.

13. 2611011/00/AU/1959/993119 (historyczny nr aktu 1867/1959) – w dniu 17.11.2015 r. została naniesiona wzmianka dodatkowa prostująca akt w zakresie płci. Co zdumiewające akt zawierał w części zasadniczej określenie płci osoby urodzonej, zatem bezpodstawne było jego prostowanie.

14. 2611011/00/AU/1962/004584 (historyczny nr aktu 1185/1962) - nie stwierdzono uchybień.

15. 2611011/00/AU/1960/481051 (historyczny nr aktu 712/1960) - zastrzeżenia w zakresie „danych nieustalonych” jak przy aktach małżeństw.

Reasumując, na podstawie ww. ustaleń faktycznych, stwierdzono nieprawidłowości, które spowodowały, iż założony dla kontroli próg istotności (więcej niż 50 % nieprawidłowości) został przekroczony. Dobór próby oparto na osądzie kontrolerów wynikającym z ich doświadczenia zawodowego oraz wiedzy na temat kontrolowanej jednostki (jednak: nie mniej niż 30 przypadków migracji aktów stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego). Jako miernik przyjęto: ilość przypadków niedopełnienia obowiązku (dokonania migracji z naruszeniem przepisów prawa) w stosunku do ilości wszystkich

skontrolowanych aktów stanu cywilnego. Kontroli poddano 45 zdarzeń, w tym w 27 przypadkach stwierdzono nieprawidłowości, co spowodowało, że realizację zadań w obszarze migracji aktów stanu cywilnego do Bazy Usług Stanu Cywilnego oceniam negatywnie. Przy czym należy zaznaczyć, iż w przypadkach ujawnionych nieprawidłowości polegających na figurowaniu w aktach tzw. „danych nieustalonych”, ich ciężar gatunkowy jest znacznie mniejszy niż nieprawidłowości dotyczące błędnych dat naniesienia wzmianek dodatkowych. Figurowanie „danych nieustalonych” nie skutkuje koniecznością unieważnienia aktów przez Wojewodę, natomiast błędne daty wzmianek dodatkowych taki skutek już wywierają.

Wobec powyższego zalecam:

1. Uważne i skrupulatne przeanalizowanie aktów stanu cywilnego przeniesionych do rejestru stanu cywilnego po 1 listopada 2015 r. i zawniaskowanie do Wojewody Świętokrzyskiego w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości powstałych podczas migracji (wpisywanie w aktach dat bieżących zamiast historycznych oraz danych kierownika usc) – po wcześniejszej prawidłowej migracji aktu – o unieważnienie jednego z dwóch (wielu) aktów. Przedmiotowe zalecenie nie dotyczy tych aktów o unieważnienie których, w wyniku przeprowadzonej kontroli, zawniaskował już Kierownik USC w Starachowicach do Wojewody Świętokrzyskiego o ich unieważnienie.
2. Uważne i skrupulatne przeanalizowanie aktów stanu cywilnego przeniesionych do rejestru stanu cywilnego po 1 marca 2015 r. i zawniaskowanie do Wojewody Świętokrzyskiego – po wcześniejszej prawidłowej migracji aktu - o unieważnienie jednego z dwóch aktów – zalecenie to dotyczy tych aktów wobec których stwierdzono nieprawidłowe daty naniesienia wzmianek dodatkowych (wpisywanie w aktach dat bieżących zamiast historycznych oraz danych kierownika usc) oraz aktów wobec których stwierdzono nieprawidłowości inne niż błędne daty naniesienia wzmianek dodatkowych oraz nie można wobec tych aktów zastosować instytucji unieważnienia wzmianki dodatkowej dołączonej do niewłaściwego aktu.

3. Rzetelne przenoszenie aktów stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego, mające na celu wyeliminowanie opisanych w sprawozdaniu przypadków tzw. „danych nieustalonych” w części wzmianki dodatkowej przeznaczonej na dane dotyczące imienia, nazwiska kierownika/zastępcy kierownika usc.

Kontrolerzy:

Anna Hanus-Turzyńska - Kierownik Oddziału Organizacyjnego
i Nadzoru w Wydziale Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców

Edyta Piotrowska-Cholewa – inspektor wojewódzki – kierownik zespołu kontrolnego

Z up. Wojewody Świętokrzyskiego
Mariusz Cołoszyński
Dyrektor Wydziału
Wydział Spraw Obywatelskich i
Cudzoziemców